

K PREDZGODOVINI MESTA MARIBOR

- prve vesti se nanašajo na čas izpred srede 12. stol., prinaša jih Deželna knjiga Avstrije in Štajerske, nastala je Dunaju med 1276 in 1281, vendar je veliko podatkov napačnih
- Maribor naj bi skupaj z ostalo dediščino po Bernhardu Spanheimskemu prišel na štajerske Otokarje, katerih univerzalni dediči so leta 1192 postali Babenberžani
- BERNHARD(naslavljal se je samo kot comes): sin Engelberta I. in Hedvige, njegove posesti: na Koroškem, širša okolica Maribora in Radgone, posesti na račun Askvincev (Hema). Poročen je bil s Kunigundo, hčerko štajerskega mejnega grofa Otokarja II. Postal je skrbnik Otokarja III. To mu je prineslo odvedništvo nad samostanom St. Lamprecht. Z ženo sta v Vetrinju ustanovila cistercijanski samostan
- Kasnejši mariborski gospodje, ki se imenujejo po Mariboru, se prvič omenjajo v 70ih letih 12. stol. – ŠTAJERSKI MINISTERIALI, ki jih je Otokar III. Dal pripeljati iz Traungaua
- Prva nesporna omemba gradu, ki je očitno stal na Piramidi, iz leta 1164, ko je štajerski mejni grof Otokar III. 20.10. na mariborskem gradu izstavil v originalu izstavljeno listino (grad v marki)
- Maribor se kot forum prvič omenja 1209, kot civitas pa 1254, njegov vzpon se je začel pod štajerskimi mejnimi grofi, ko so se umirile razmere v Podravju, po katerem so pustošili Madžari
- S pridobitvijo Bernhardove dediščine sta se moč in ugled Otokarjev razširila daleč proti jugu. Novo pridobljeno področje je bilo potrebno povezati z mejno grofijo ob srednji Muri in integrirati v nastajajočo otokarsko Štajersko
- Na Piramidi, ki je kontrolirala najkrajšo in najudobnejšo pot med starimi otokarskimi posestvi na S in novo pridobljenim Podravjem na J, je dal Otokar III. Postaviti utrdbo, katevre ime Grad v marki je imelo programatičen značaj; postala je središče otokarske uprave v Podravju, ki so jo v imenu svojih gospodov vodili mariborski ministeriali
- Dve listini Otona II. In Otona III. Iz 980 in 985, da je bilo Podravlje organizirano v grofijo, kateri je kot grof na čelu stal nek Rachwin. Njegova posest južno od Maribora je prišla na Spanheime

ZAČETKI GORICE IN GORIŠKI GROFJE

- s 1. listino cesarja Otona III. iz 28.4.1001 v Ravenni, je oglejska cerkev dobila polovico Solkana, Gorice in ozemlja med Sočo, Vipavo, vrtovinskim potokom in Trnovsko planoto
- z drugo, izstavljeno v Paviji 27.10.1001 pa je cesar podelil furlanskemu grofu Werihenu še drugo polovico omenjenega ozemlja
- njegov center je bil v **Solkanu**, kajti tam je stal castellum, tj. utrjen kraj, kakršni so bili v tistem času vojaški, upravni in sodni. Solkan je bil sedež prafare, Gorica pa je bila le njen vikariat
- **Gorica** se v listini omenja kot villa – označena organizirana oblika agrarnega življenja. V etničnem oz. jezikovnem oziru so bili njeni prvi dokumentirani prebivalci Slovani
- grad v Gorici se prvič omenja 1202
- prvi plemič, ki se je imenoval po Gorici je bil okoli 1100 neki Henrik, ki je moral biti graditelj gradu
- pomen gradu se je povečal v 1/2 12. stol., ko je prišel v roke plemiškega rodu, ki se je po njem začel imenovati goriški grofje; dobil je funkcijo rodbinske rezidence in središča njihove oblasti. Težišče prostora se je s solkanskega kaštela premaknilo na goriški grad, pridobila pa je tudi agrarna naselbina pod njim, saj se je hitro razvijala in 1210 dobila od cesarja Otona IV. Pravico do tedenskega sejma, njeni prebivalci pa od

- goriškega grofa Majnharda II. Posebno pravico, po kateri so bili za sedem let oproščeni vseh služnosti. Tako je postala Gorica naselbina meščanskega tipa
- že pred koncem 10. stol. Srečamo nekega **Meginharda** kot odvetnika briksenškega škofa, velja za prvega znanega prednika poznejših goriških grofov
 - **Meginhard II.** je na prostoru Lienza upravljal grofijo. Uspela mu je družbena integracija v skupino plemiških rodbin, ki so južno od Alp zavzemale vodilne položaje, tesne stike je imel z najmočnejšo koroško plemiško rodbino Eppensteinci
 - **Meginhard III.** je nasledil svojega očeta v grofiji Lurn, izpričan je tudi kot miles oglejskega patriarha Sigeharda (že takrat so bili vazali oglejske cerkve). Poročen je bil s hčerko bavarskega palatinskega grofa Ariba II. Iz tega zakona se mu je rodil **Engelbert I.** V drugem zakonu je bil Meginhard III. poročen z grofico Diemuto iz rodbine koroških Spanheimov. Rodil se jima je **Majnhard I.**
 - Majnhard I. je že leta 1125 izpričan kot odvetnik oglejske cerkve
 - Ko je okrog leta 1120 brez otrok umrl Engelbert I., je tudi njegova dediščina z odvetništvom nad millstattskim samostanom na čelu prešla na goriške grofe, saj je pripadla Majnhardovemu sinu **Engelbertu II.**
 - Kot je poroka **Meginharda III.** v družino ustanovitelja millstattskega samostana prinesla goriškim grofom aribonsko-sighardinsko dediščino na Koroškem, jim je njegova poroka z **Diemuto** prinesla Gorico, ki je izhajala iz dediščine furlanskega **grofa Werihena**
 - Leta 1063 v Ogleju naletimo na neko visokoplemenito **Hedvigo**, ki je imela svojo posest znotraj ozemlja, podeljenega leta 1001. Zaradi tega jo je upravičeno imeti za potomko furlanskega grofa Werihena. V prvem zakonu je bila poročena s Hermanom Eppensteinskim, drugič pa z Engelbertom I. Spanheimskim. Iz njunega zakona izvirajo vsi poznejši koroški Spanheimi. Njen najmlajši sin Henrik je leta 1122 kot prvi svojega rodu postal koroški vojvoda, kar so Spanheimi bili vse do leta 1269. Henrik Spanheimski naj bi bil prvi plemič, ki se okrog leta 1100 imenuje po Gorici in je najverjetneje tudi graditelj tamkajšnjega gradu
 - V neposredni bližini Gorice je imela svojo posest tudi Henrikova sestra Diemuta, tako je svojemu sinu Majnhardu I. odprla pot do posesti goriškega gradu, ki je dal njegovi rodbini ime
 - Kronološko je bil prvi iz rodbine goriških grofov, ki se je imenoval po Gorici, šele Majnhardov prvorojeni sin Henrik I.
 - Zdi se verjetno, da je Henrik Spanheimski bil boter Henriku I. in ga postavil za svojega dediča in da so goriški grofje po 1123, ko je umrl Henrik Spanheimski, dobili Gorico in grad prav po tej poti
 - Goriški grofje so torej dobili Gorico kot dediščino po svojih kognatskih sorodnikih Spanheimih iz zapuščine furlanskega grofa Werihena in ne kot službeni fevd oglejske cerkve, katere odvetnik je bil od leta 1125 Majnhard I.
 - Pogodba v Ramuscellu je nastala kot posledica hudega spora med patriarhom Pelegrinom I. in njegovim odvetnikom Engelbertom II., v katerem slednji ni samo plenil in požigal posestev oglejske cerkve, ampak je patriarha celo vrgel v ječo. Šele na pritisk sosednjih knezov je Engelbert II. Izpustil Pelegrina I. in v pogodbi iz Ramuscella privolil v težke pogoje, po katerih je prepustil oglejski cerkvi v popolno last po 30 kmetij na Krasu in na Koroškem...in Gorico.
 - Poskus je propadel, saj je Engelbert II. Zapustil dva sinova in šele pogodba med patriarhom Pelegrinom II. In Majnhardom II. In Engelbertom II. Iz S. Quirina pri Krminu iz 1202 je kompromisno rešila vprašanje lastništva Gorice
 - Goriška brata sta priznala, da imata goriški grad v fendu od oglejske cerkve, vendar je bil znotraj goriške rodbine deden tako po moški kot po ženski strani, tako da se dejansko ni nič spremenilo,kljub zagotovljenim pravicam oglejske cerkve glede gradu.